

Tisztelt Elnök úr, Bíráló Bizottság! Tisztelt Kitüntetettek és Ünneplő Sokadalom!

Ha mi nem tanítjuk meg utódainknak élményt adó példával saját kiemelkedő értékeinket, mások nem teszik meg helyettünk!

A csillaghegyi családi fészekből öt gyermek, a JUHÁSZ CSALÁDI ZENEKAR, akik tovább viszik édesapjuk örökségét, „anya – és apanyelvét”. Dudának, furulyának egy a hangja: Az elődök üzenetét, zenevilágát hozza. Egyszólamban üzennek, gerjesztenek a szépapáktól az utódokban többszintű rezonanciát. A kultúra az emberiség folytonossága, a hagyomány a közösség, a család folytonossága.

Juhász Zoltán villamosmérnök, a magyar pásztorság hangszeres és énekes zenei hagyományának szenvedélyes előadója, kutatója, az *Óbudai Népzenei Iskola* és a *Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem* népi furulyatanára, az *Egyszólam Táborok* vezetője, a *Magyar Művészeti Akadémia* tagja, az *MTA Műszaki Fizikai és Anyagtudományi Kutatóintézetének* doktori és PhD címet szerzett kutatómérnöke.

Egy gyimesi furulyás játékaról készült felvétel jelentette az indító, meghatározó élményt, majd találkozott első mestereivel, *Csobán György* és *Gusa Pál* Moldvából Baranyába, Egyházaskozárra áttelepült furulyásokkal. Az egyetemi évek alatt, a hetvenes évek közepén került az újhullámos népzenei mozgalomba. Visszhangzanak emlékeimben a szárnybontogató csurgói, szennai, Olsvai Imre szakmai védőszárnyai alatti *Dudaiskola Táborok* közös zenélései.

Zoltán népzéneszként szólóban és főként az EGYSZÓLAM EGYÜTTES tagjaként furulyával és dudával koncertezik, muzsikál táncházakban, Magyarországon és szerte a világban. Gyűjti és tanulja a magyar nyelvterület különböző vidékein élő hagyományos pásztor-zéneszek dallamait, játékmódját. Közel 500 órányi felvételt készített a Kárpát-medencében, Erdélyben, Palócföldön, Dél-Dunántúlon és Szabolcs-Szatmár megyében. Zalától a Felvidéken át a Tímár testvérekig megörököltette a már-már örök szunnyadásra ítélt dallamokat. Részt vett a *Fonó Budai Zeneház* által szervezett *Utolsó Óra* programban, amelyben erdélyi és dunántúli pásztor-muzsikusok repertoárját tárták a tanítványok, a nagyvilág elé. A Népzenei Tanszék növendékeivel Ecuadorba is ellátogatott népzene gyűjtésre, a hangszerhasználat és a dallamvilág párhuzamainak tanulmányozására, koncertezésre.

Több meghatározó forrásmunkát, tanulmányt, könyvet, furulyaiskolákat, hangzó kiadványt publikált, rádió- és tv-felvételeken szólított meg sokakat zenéjével. Elkészítette „*Az utolsó dudás. Pál István nógrádi pásztor öröksége*” című zenei monográfiát. Rátalálni, rányitni az ajtót a 24. órában az íratlan közösségi kultúra legjobb hírmondóira, tudóira nagy felelősség, még nagyobb élmény. Örömteli, éveket, életkedvet, szeretetet, gondoskodást adó volt Pista bácsi számára, a szögre akasztott dudát ismét életre keltő találkozás, az őszintén érdeklődő, segítő Juhász Zoltánnal. Emlékszem, hogy 90 éves koron túl, a *Csutorás Népzenei Táborainkban* még magával ragadóan dudált, furiglázott, flótázott, énekelt, táncolt, tanított a jellegzetes mosolyú, bajuszú, tereskei palócdudás pásztor, akinek dudáját és lelkét Zoltán reparálta. Közkinccsé válhattak „a láda fenekén őrzött kincsek, igazgyöngyök”, amelyeket a kutató, a publikáló hozott felszínre.

A szisztematikusan gyűjtött furulyás tudását átadja zeneiskolai, tábori, egyetemi tanítványainak. Dresch Mihály is őt tekinti népi furulyás mesterének. Szimbolikus hagyománykör kiteljesítésnek tekinthető, hogy a hetvenes években kényszerből Baranyába

áttelepülő csángók furulyajátékát taníthatta a közeljövőben diplomáját átvevő pusztinai Kovács Krisztiánnak.

A sors adta szerencse, hogy Juhász Zoltán reál, mérnöki, programozói, és humán, zenei tudással egyaránt rendelkezik. Természettudományi kutatásai mellett, a legrégebbi népzenei palackposta, a fonográf felvételek zajának adaptív szűrésével foglalkozott. Részt vett a régi magyar népdaltípusok online közzétételében.

A zenei anyanyelv művelése, művészi alkalmazása mellett foglalkozik a népzene rejtett összefüggéseinek számítógépes vizsgálatával, modellezésével, a magyar népzene rendszere és eurázsiai kapcsolatai vizsgálatával. Az összehasonlító népzene-kutatásban „*Analógia és Digitália*” közötti határnyitást, átjárást segíti Juhász Zoltán munkássága. Az egyik legjelentősebb kutatási eredménye a bartóki zenei „*őstípus*” sejtés, és a hatvanas években induló magyar analitikus zenetudomány 21. századi továbbfejlesztése, kiteljesítése. Célja, a világ jellegzetes népzenei daltípusaiból - mesterséges intelligenciákra, matematikai megoldásokra épülő adatbányászattal - a népzene archetípusainak, „nyelvcsaládjainak” kirajzolása. Az általa kifejlesztett számítógépes elemzési módszerrel már több mint 44 kultúra 50 000 digitalizált dallamának vizsgálati eredményeit, következtetéseit foglalata össze „*A zene ősnyelve*” illetve a 2016-ban megjelent „*A népzene nyelvcsaládjai*” című könyvében. Látható, hogy az ősnyelvet alapvetően meghatározó formák mind ott élnek a magyar népzeneben ma is, s népzeneink egyszerre tart kapcsolatot például az Appalache hegység, Kína, Szicília és a Volga-vidék népeinek dallamaival.

Kijelenthetem, hogy Juhász Zoltán módszerével lehetséges a világ zenei géntérképének eddigi legpontosabban kirajzolása, elemzése!

Zoltánt elkötelezett hagyománytisztelő, népzeneszerető, szisztematikus, tudományos igényű gyűjtő, kutató munkája vezette eredményre.

A zenetudománnyal foglalkozóknak ki kell tekinteni a klasszikus kutatás elefánt-csonttornyából. A több szakmát, tudományterületeket átfogó eszköztár, szemlélet ma már nélkülözhetetlen ahhoz, hogy az egységes, nem rögzítve terjedő közösségi kultúra, a hagyomány organikus részeiből ismét összeállhasson az egész, az ember és közössége, kultúrája úgy, hogy a zenei génvizsgálatok aprólékos mikrovilágig hatoló átvilágítása kirajzolja az őstípusokat, a variánsokat, a terjedés irányait, az elterjedés történetiségét, területeit.

Éljen a Magyar Örökség-díjas, életre kelt „mesebeli Juhász”, aki furulyájával, dudájával varázsol, megérint, jókedvre derít, számítógéppel, zenei ágacskákból, törzsdarabokból, foszlányokból matematikai rendbe állítva épít az ősökkel, a magyar örökséggel, az egyetemes emberi kultúrával és a jövővel összekötő égis éró fát!

Budapest, 2017. március 25.

Birinyi József